

Národní divadlo

DIVADLO NÁS BAVÍ První kniha o činohře pro děti i rodiče

Autorka: Anna Novotná

Ilustrátor: Jiří Votruba

Odborní poradci: Lída Engelová, Jiří Lábus, Jan Hančil

Vydalo Nakladatelství Práh v roce 2008.

Kniha navazuje na předchozí úspěšnou první část zamýšlené trilogie *Opera nás baví*, vydanou v roce 2005 ve stejném nakladatelství, opět pod záštitou Národního divadla.

Autorka po odborné stránce úzce spolupracovala s divadelní režisérkou Lídou Engelovou a hercem Jiřím Lábusem. Historické materiály jí poskytl archiv Národního divadla.

Podstatný význam má **výtvarné pojetí knihy**. Jako v první knize se jej opět ujal výtvarník **Jiří Votruba**. Zářivá barevnost, zkratka a humorný nadhled kresby ji činí pro dětské čtenáře velmi atraktivní.

V knize se děti seznámí s **třiceti nejznámějšími divadelními hrami od světových a českých autorů**: CYRANO DE BERGERAC (E. Rostand), ČEKÁNÍ NA GODOTA (S. Beckett), DŮM DONI BERNARDY (García Lorca), FAUST (J. W. Goethe), HAMLET (W. Shakespeare), JAK JE DŮLEŽITÉ MÍTÍ FILIPA (O. Wilde), KDO SE BOJÍ VIRGINIE WOOLFOVÉ (E. Albee), KRÁL UBU (A. Jarry), LAKOMEC (Molière), LUCERNA (A. Jirásek), MATKA KURÁŽ A JEJÍ DĚTI (B. Brecht), MÉDEA (Eurípidés), NAŠI FURIANTI (L. Stroupežnický), NÁVŠTĚVA STARÉ DÁMY (F. Dürrenmatt), OIDIPÚS KRÁL (Sofoklés), OVČÍ PRAMEN (Lope de Vega), PEER GYNT (H. Ibsen), PYGMALION (G. B. Shaw), REVIZOR (N. V. Gogol), ROCK 'N' ROLL (T. Stoppard), ROMEO A JULIE (W. Shakespeare), SEN NOCI SVATOJÁNSKÉ (W. Shakespeare), SLEČNA JULIE (A. Strindberg), SLUHA DVOU PÁNŮ (C. Goldoni), SMRT OBCHODNÍHO CESTUJÍCÍHO (A. Miller), STRAKONICKÝ DUDÁK (J. K. Tyl), TRAMVAJ DO STANICE TOUHA (T. Williams), TŘI SESTRY (A. P. Čechov), ÚKLADY A LÁSKA (F. Schiller), ZE ŽIVOTA HMYZU (K. Čapek).

Výběr divadelních her autorka podřídila známosti díla, jeho významu ve vývoji divadla, zda je v současnosti uváděn na jevištích, a pokud je to možné, dává přednost tématům blízkým dětem a dospívajícím. (Kniha je určena dětem od přibližně deseti let výše a jejich rodičům, ale má daleko širší přesah. Podle zkušenosti s knihou *Opera nás baví* ji budou využívat i žáci na ZŠ a ZUŠ, a studenti SŠ a konzervatoří.)

Názvy divadelních her autorka řadí abecedně, základem vyprávění je **příběh hry** členěný podle dějství. Citace **přímé řeči** vybírá tak, aby posunula děj, nebo aby významným způsobem charakterizovala postavu či atmosféru hry. Používá srozumitelný jazykový styl.

Vedle hlavního textu jsou na každé straně sloupce pro stručné **představení dramatika** (také s ohledem na uváděnou hru) a pro **vysvětlení nejběžnějších divadelních termínů**, např. výtvarník kostýmů, osvětlovač, režisér, jevištní mistr, herec, inspicient; rekvizity, rampa; generálka, prolog, monolog, alternace, alegorie, replika; antické drama, tragikomedie, improvizace, benefice, absurdní drama, středověké hry, commedia dell'arte a další.

Zmíněny jsou i **neslavnější světové i domácí divadelní festivaly a přední divadelní scény**, např. Festival d'Avignon, Jiráskův Hronov, Divadelní festival v Edinburghu; Národní divadlo, Stavovské divadlo, Broadway, MCHAT, Globe Theatre, Comédie Française,

U některých vysvětlujících hesel jsou reprodukovány **archivní dokumenty** Národního divadla, jako např. velmi vzácné návrhy kostýmů z roku 1922 od Josefa Čapka, návrhy scén, plakáty, divadelní cedule k prvnímu uvedení hry, autograf E. Vojana a další.

Závěr knihy je vybaven rozsáhlejšími **životopisy jednotlivých dramatiků** s citací jejich dalších divadelních titulů.

Knihy k dostání za 549,-Kč v pokladnách Národního divadla a ve větších knihkupectvích.

Anna Novotná DIVADLO NÁS BAVÍ - První kniha o činohře pro děti i rodiče **Jan Hančil, děkan DAMU**

Anna Novotná (za lektorské spolupráce režisérky Lídy Engelové a herce Jiřího Lábusy) připravila k vydání knihu, která hravým a inteligentním způsobem přibližuje světovou dramatickou tvorbu dětem a jejich rodičům. Kniha pod názvem *Divadlo nás baví*

a podtitulem *Druhá kniha o činohře pro děti a dospělé* přináší 30 synopsí divadelních her doprovázených krátkými medailony jejich autorů. Výběr je reprezentativní a s potěšením lze konstatovat, že vedle světových jmen jsou zde v důstojné míře zastoupeni i domácí autoři

a díla: Jirásek (*Lucerna*), Tyl (*Strakonický dudák*), Stroupežnický (*Naši furianti*), Čapek (*Ze života hmyzu*). Škoda jen, že chybí *Maryša* bratrů Mrštíkových nebo nějaké dílo

od Václava Havla, ale při tak přísném výběru, kdy bylo nutné zúžit korpus světové dramatiky do kánonu 30 her musíme být s výběrem spokojeni, navíc je v knize česká dramatika nepřím

o zastoupena zatím poslední hrou anglického dramatika Toma Stopparda *Rock'n'roll*, která nejenže pochází z pera moravského rodáka, ale zpracovává významné období české moderní historie. Kniha nabízí dále minislovníčky obtížnějších pojmů, které se vážou vždy k jednotlivému dílu. Podobně jako její starší sestra –

Opera nás baví – je kniha graficky pojednaná Jiřím Vortubou tvořivě zpracovanou publikací postavenou na naivisticky stylizované ilustraci. Působí jak encyklopedicky, tak zároveň provokativně a sympaticky neškolometský díky zábavným portrétům dramatiků i výjevům z jejich děl. Vnímání dětských čtenářů je přizpůsobeno i grafické rozvržení jednotlivých stránek, tak aby čtenář našel v zorném poli vedle informací o díle samotném také informace, které dílo zasazují do kulturně historického kontextu. Domnívám se, že tu koncepce vědomě využívá toho, nač jsou dnešní děti od malička zvyklé, a sice struktury internetových stránek. Podoba knihy je však výrazně neinternetová, svou grafikou a výtvarným rukopisem takřka rukodělná.

Samotné texty se snaží co nejpocitivěji a přitom co nejzábavněji a nejdostupnější formou převyprávět děj té které hry. Autorka přitom cituje ukázky dialogů, a provádí jimi často

na základě strukturního rozložení díla (tedy například po jednotlivých jednáních). Její styl je kultivovaný a přitom poutavý, přiměřený cílové skupině dětských čtenářů. Domnívám se,

že při tvorbě této knihy si autorka přivodila nemálo perných chvil zvolenou koncepcí, která v záhlaví každého díla uvádí jeho krátkou anotaci. Bývá to buď „o čem dílo je“ (téma díla), popřípadě „čím dílo je“ v korpusu dramatické literatury (význam díla), nebo prostě jen stručná jednovětá charakteristika. Takové shrnutí je někdy zábavné a jindy problematické, protože existují hry, které se jednoduchému tematizování či popisu vzpírají, už proto, že spoléhají na to, že divák si do nich promítne své vlastní téma. Často jsou to právě hry, které postrádají snadno popsatelnou fabuli. Například takové Beckettovo *Čekání na Godota*. Myslím, že přiblížit obsahy některých „dospělých“ děl (Například *Slečny Julie* nebo *Tramvaje do stanice Touha*) muselo být opravdu náročné, zejména, pokud autorka musela zohledňovat dětského diváka v určité věkové kategorii, kterému je zatím rozpornost vidění světa vzdálenější. Byl jsem zvědav na to, jak se Anně Novotné podaří předat otevřenost díla a jeho dynamiku i v takovém převyprávění, a nutno říci, že velmi často se to daří s úspěchem. Bylo by totiž smutné, kdyby čtenář tuto knihu zavíral s pocitem: „O divadle a dramatu už toho vím dost, to by stačilo.“ Naštěstí se kniha varuje didaktického tónu a věřím, že se jí podaří čtenáře zaujmout a do divadla ho nalákat. Domnívám se, že k tomu přispěje právě také výtvarná podoba knihy, která v kontrapunktu vůči textům často simuluje princip dramatické ironie v divadelním zážitku. Tento výtvarný rámec totiž dává čtenáři náhled a nadhled, zdůrazňující, že to co čte, není dílo samo, ale pouhá jeho připomínka a také jistá hra – jak se čtenářem, tak s dílem.

Jistě, dětský čtenář si neuvědomuje celou strukturu takto budovaného obrazu, ale velmi dobře si uvědomuje, když je pedagogizován a poučován. Autorce se podařilo tomuto nebezpečí vyhnout a ve své knize nabízí zábavnou četbu, kdy dítě (a dospělý též) si často ani nevšimnou, že se něco poutavou formou dozvěděli. Věřím, že tato kniha najde své čtenáře a divadla v těchto čtenářích za nějaký čas poznají své diváky.

NAKLADATELSTVÍ PRAH

Nakladatelství Práh vzniklo v roce 1991 a od té doby vydalo více než 300 knižních titulů. Orientuje se především na populárně naučnou historickou, psychologickou a ekonomickou překladovou literaturu. Mezi nejúspěšnější tituly patří: Madeleine Albrightová: *Madeleine* (2003), *Mocní a všemohoucí* (2006), *Rady budoucímu prezidentovi* (2008); Dalajlama: *Svoboda v exilu* (1994), Petr Vopěnka: *Úhelný kámen evropské vzdělanosti a moci* (2001), *Vyprávění o kráse novobarokní matematiky* (2004); Arnold J. Toynbee: *Lidstvo a matka země* (2001) a knihy Johna Graye, jehož základem je titul *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše*.

Významnou součástí edičního plánu nakladatelství jsou také vzdělávací knihy pro děti a dospívající, které dostaly řadu ocenění a nominací za literární i výtvarné zpracování, jako např. Alena Ježková: *77 pražských legend* (2006, v pěti jazycích), *55 legend z českých hradů a měst* (2007), *Prahou kráčí lev* (2008, také anglicky). Své místo si našla edice *Největší Češi*, ve které zatím vyšlo: Alena Ježková, Renáta Fučíková: *Karel IV.* (2005, také anglicky a německy), Renáta Fučíková: *Tomáš Garrigue Masaryk* (2006), Renáta Fučíková: *Jan Amos Komenský* (2008). V letošním roce vyšla velmi úspěšná kniha Lucie Lomové: *Zlaté české pohádky v komiksu* (2008, v osmi jazycích). Knihy *Opera nás baví* (2005) a *Divadlo nás baví* (2008) vyšly v řadě populárně-naučných knih určených menším čtenářům.

V současné době mimo jiné vychází a připravuje se: Petr Maděra: *Houbeles Pictus* (veršovaný atlas hub pro děti), Jonathan Fenby: *Spojenci*, Eva Zelinková: *Nerušit, cvičíme!*, Carl Sagan: *Druhy vědecké zkušenosti*, Gordon Thomas: *Tajnosti a lži – dějiny manipulování a bakteriologických válek CIA*, Dan Ariely: *Jak drahé je Zdarma* a řadu dalších.

Kontakty

Ing. Martin Vopěnka, tel.: 603350055

Stáňa Findejsová, tel.: 739001020

fax 233356762, e-mail: prah@volny.cz, www.prah.cz

Tomáš Staněk, public relations činohry,

tel: 224 902 126, mobil: 605 207 249, e-mail: t.stanek@narodni-divadlo.cz

